

Gaasmat bevestigd aan palen begroeid met klimop

Planken vertikaal, begroeid met wilde wingerd

Stenen muur met gaashekwerk

Gaashekwerk op muurtje

Afscheiding d.m.v. scherm van wilgentenen

Roosterwerk bevestigd aan palen begroeid met blauwe regen

Schuttingdelen, begroeid met klimop

Stenen muur begroeid met klimop

Stenen muur begroeid met blauwe regen

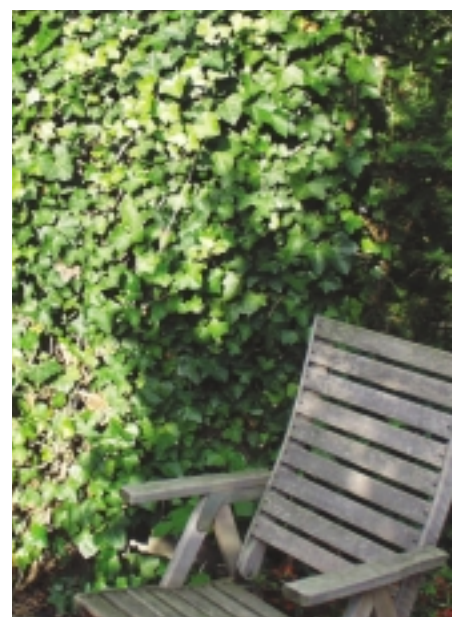
Huis begroeid met wilde wingerd

Groene tuinafscheidingen

Klimplanten

Klimplanten hebben iets nodig waar ze zich aan kunnen hechten. Gekozen kan worden voor een zeer open rasterwerk van hout of staal of staaldraden. Gedurende de jaren zal dit rasterwerk steeds verder dichtgroeien. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met het gewicht dat het raamwerk uiteindelijk zal moeten kunnen dragen. Een dichte beplanting heeft zeker na een regenbui een fors gewicht. Ook wind kan grote krachten uitoefenen op het raamwerk. Maak daarom het raamwerk niet te dun en van een duurzaam materiaal. Houd er rekening mee dat wanneer het is begroeid het niet meer geschilderd kan worden. Als uitgangssituatie kan ook voor een dichte schutting gekozen worden van hout, steen of verzinkt staal. Enige mate

van transparantie door perforatie in het staal of ruimte tussen de planken is aan te bevelen. Het maakt het eenvoudiger voor de planten om zich te hechten en het maakt de schutting minder gevoelig voor wind.

Een combinatie is ook mogelijk, bijvoorbeeld door een transparant stalen hek op een stenen muurtje.

Ook klimplanten hebben groeiruimte nodig. Voor een goede groei is het aan te raden de planten te plaatsen op een plek waar ze diep kunnen wortelen, liefst tot aan het grondwater, en waar een voedselrijke bodem beschikbaar is. Met een plekje ter grootte van een bloempot tussen de tegels en de schuur nemen ook klimplanten geen genoegen. Al zijn er meer en minder eisende soorten, bijvoorbeeld de bruidssluier. Deze uitbundig bloeiende soort groeit echter zo snel, dat hij al gauw niet meer te temmen is en de omgeving overwoekert. Niet te snel voor kiezen dus. Klimrozen zijn prachtige klimmers, maar stellen juist weer hoge eisen. Bemesting, snoei en zon zijn nodig voor het gewenste resultaat. Een zeer effectieve klimplant is de klimop. Deze wintergroene plant bedekt na enige tijd de gehele schutting. Oudere exemplaren bloeien onopvallend en dragen bessen. Als deze plant eenmaal is aangeslagen groeit hij snel en hecht zich aan de schutting. Net als een haag kan de met klimop begroeide schutting worden gesnoeid. Er zijn vele soorten clematis die snel groeien en rijk bloeien, zoals de blauwe regen. Deze soorten blijven

aan de onderzijde transparant en zijn in de winter kaal. Zij hechten zich niet, maar slingeren zich om allerlei uitsteeksels. Een open rasterwerk is voor deze soorten het meest geschikt. De kamperfoelie groeit ook op minder zonnige plaatsen en verspreidt een heerlijke geur.

Op donkere plaatsen wil de klimhortensia nog groeien. De eerste jaren zijn moeizaam, maar als hij eenmaal is aangeslagen, is deze bladverliezende plant met zijn witte bloei een aantrekkelijke muurbedekker die zich goed hecht. De wilde wingerd hecht zich ook aan de schutting en is bekend om zijn prachtige herfstkleur.

Kies bij voorkeur voor winterharde soorten die het in ons klimaat goed doen. De passiebloem bijvoorbeeld overleeft een strenge winter niet.

Soorten afscheidingen
De afscheiding kan worden gemaakt van plankwerk, roosterwerk of gaasmatrix. Al dan niet in combinatie met beton- of metselwerk.

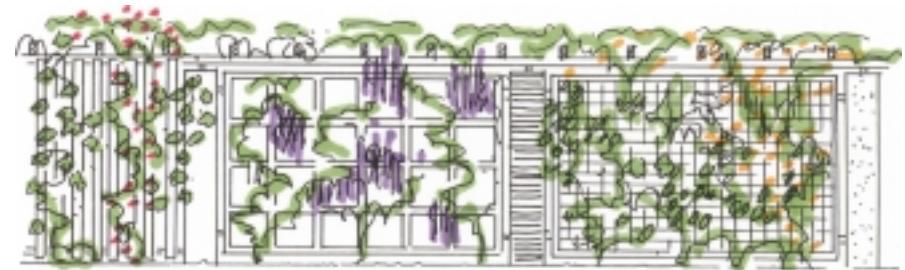
Onderhoud
Het voornaamste werk aan klimplanten is het snoeien. Dit snoeien is

beslist noodzakelijk om wild groeiende planten in toom te houden. Hierdoor wordt de plant verjongd en komen er nieuwe krachtige groeiende takken en twijgen. De beste snoeitijd is in april-mei. In de zomer is het van belang om bij sommige soorten de uitgebloeide bloemen te verwijderen. Het tijdig verwijderen leidt tot nieuwe groei en bloei (klimrozen / pronkerwt).

Diversen
Een toepassing die is overgenomen van geluidswallen zijn de stapelmuren van holle blokken waar planten in kunnen groeien. Bedenk wel dat deze stapelmuren de nodige ruimte vereisen en dat bij een droge zomer de beplanting in de muur verdort.

Van wilgentakken kunnen wanden gevlochten worden. De takken lopen weer uit en zo ontstaat een levende schutting. Een wilgenwand heeft een vochtige bodem nodig en na enige jaren zakt de wand uiteindelijk toch in.

In het algemeen geldt dat overhangende beplanting geen hinder mag opleveren voor langsgaand (voetgangers)verkeer.

Schutting met plank- of lat, rooster- of gaasmatrixwerk

Beschutting in de tuin

Wie een tuin heeft weet hoe plezierig het is als je een fraai en ruim uitzicht hebt vanuit je tuin. Of hoe aardig het is als je je huis vanaf de straat kunt zien, omgeven door groen. Maar we willen ook graag dat niet iedereen zomaar onze tuin binnenwandelt en soms wil je je in de tuin kunnen terugtrekken. Om duidelijk te maken waar het eigen domein begint en om beslotenheid te creëren omsluiten we onze tuinen met erfscheidingen. Een muur of schutting is daarvoor een doeltreffend middel. Veel plezieriger is het echter als we de tuin omsluiten met groen. Dan kijken we immers niet tegen een schutting maar tegen beplanting aan. De tuin begint dan al op de erfgrans. En ook vanaf de straat geizen geeft een groene erfscheiding meer allure aan de woning. In veel tuinen is echter niet zoveel ruimte dat het met struiken kan worden omgeven. Maar ook op een smalle strook grond kan met beplanting op aantrekkelijke wijze beschutting worden geboden. Deze folder geeft een overzicht welke mogelijkheden er zoal zijn en waar u rekening mee moet houden.

Colofon Tekst: Ben Kuipers landschapsarchitect, Delft i.s.m. Planburo Infra Groen, Nieuwe kerk e/d IJssel Vormgeving: Funde Ontwerpers bno, Haarlem | mei 2003

Geknipte taxushaag

Poort van haagbeuk

Geknipte conifeer

Bamboehaag

Leiboom als haag

Buxus sempervirens

Geknipte liguster

Spierstruik

Ganzerik

Acer campestre

Ligustrum vulgare

Carpinus betulus

Een haag of klimplanten

Er zijn twee manieren om met beplanting een afscheiding te maken:

- 1 **Struiken planten en regelmatig snoeien zodat er een dichte haag ontstaat.**
- 2 **Een raamwerk plaatsen en dat laten begroeien door klimplanten.**

Er zijn verschillende redenen om de voorkeur te geven aan een haag of aan juist klimplanten. Hagen zijn het eenvoudigst aan te leggen en bestaan voor 100% uit beplanting. Het duurt echter wel enige tijd voor een haag dicht-gegroeid is. Om ervoor te zorgen dat er in de eerste tijd niet dwars door de haag gelopen wordt kan een eenvoudig hek langs of midden in de haag geplaatst worden. Na verloop van tijd verdwijnt het hek uit het zicht. Wie snel beschutting wil hebben kan een wat dichtere hek of zelfs een schutting plaatsen en deze laten begroeien met klimplanten.

Hagen

Een haag is een levende schutting. Om in leven te kunnen blijven moet er voldoende groeiruimte aanwezig zijn, zowel onder als boven de grond:

- **Ondergronds moet een strook vruchtbare tuingrond beschikbaar zijn van tenminste 1 meter breed waarin voldoende diep kan worden geworteld, liefst tot aan het grond-waterpeil dat meestal ongeveer 1 meter diep ligt. Dit mag ook onder tegels zijn.**

- **Bovengronds moet de haag water en licht kunnen ontvangen. Onder een grote boom met een dichte kroon wil een haag niet groeien.**

Als aan deze voorwaarden wordt voldaan zijn er nog vele keuzes te maken. Met de keuze van de soort heester wordt het karakter van de haag sterk bepaald:

- **Een dichte haag waar je niet daarheen kunt kijken maak je met wintergroene struiken, zoals taxus en schijncypres.**

- *Liguster houdt in niet te strenge winters veel blad en is dan ook nog vrij dicht, net als beuk en haagbeuk, waar het dorre blad de hele winter aan blijft zitten.*
- *Berberis en hulst maken door hun stekels de haag moeilijk doordringbaar. En beide houden ook in de winter hun blad.*
- *Een haag van veldesdoorn is s'winters doorzichtig. Dit kan juist plezierig zijn omdat je dan toch niet in de tuin zit.*
- *Schijncypres en liguster groeien snel en vormen dus snel een dichte haag. Maar dit betekent ook dat zij vaak gesnoeid moeten worden.*
- *Taxus en beuk hebben meer tijd nodig om een dichte haag te vormen. Ze vragen dan ook minder snoeiwerk.*
- *De liguster kan - mits niet te vroeg gesnoeid – volop bloeien en geurt daarbij heerlijk. Ook meidoorn, die wat meer ruimte vraagt, bloeit fraai. Wilde rozensoorten als hondsroos en bottelroos lenen zich ook voor een haag.*
- *Hulst en beuk willen ook op een donkere plaats nog wel groeien.*
- *Voor een laag smal haagje is buxus heel geschikt, terwijl met beuk, meidoorn en taxus metershoge hagen kunnen worden gemaakt.*
- *Op droge gronden doen coniferen het nog goed, terwijl els en wilg het op natte gronden goed kunnen uithouden.*

Geknipte hagen

Hagen kunnen ook in allerlei vormen worden gesnoeid en tot poorten worden gevormd.

'Losse' haag

Een losse haag wordt niet 'strak' geschoren maar wel teruggeknipt in het voorjaar. Hierdoor is de vorming van bloemen en bessen mogelijk.

Bamboehaag

Dit is eigenlijk geen echte haag, want bamboe kan niet worden gesnoeid. Er zijn vele soorten die hoogten bereiken variërend van een halve tot drie meter. Redelijk snelgroeiend. Kan door worteluitlopers gaan woekeren in de tuin.

Leibomen.

Als er wat meer ruimte is en het vooral om een hogere afscheiding gaat kunnen ook leibomen worden toegepast. In feite zijn leibomen 'hagen op stam'. Geschikte soorten voor leibomen zijn linde en peer.

Haagprofielen

Hagen snoeien kan het beste tweemaal per jaar gebeuren, eind mei-begin juni en augustus-september. Snoei hagen zo dat ze van onderen breder zijn dan boven. Want lichtgebrek aan de onderkant veroorzaakt afsterven van de onderste takken (zie haagprofielen).

Haagprofielen

Hagen

Latijnse en Nederlandse naam	Standplaats / Grondsoort	Hoogte*	Aantal stuks per meter	Sierwaarde	Bijzonderheden
Acer campestre (Veldesdoorn)	Elke/Alle	Halfhoog-hoog	4-6 st	Mooie herfstkleur	Verdraagt goed droogte
Berberis soorten (Zuurbes)	Elke/ Alle	Laag-halhoog	3-4 st	Sommige soorten groenblijvend	Dichte groeiwijze, doorns
Buxus sempervirens (Palomboompje)	Elke/ Alle	Laag	5-6 st	Kleine groene blaadjes	Langzame groeier, kan flink worden gesnoeid
Carpinus betulus (Haagbeuk)	Elke/ Voedselrijk	Halfhoog-hoog	4 st	Helder groene bladeren	Zeer dicht vertakte struik, kan flink worden gesnoeid
Chaenomelis soorten (Sierkwee)	Zon-halfschaduw/ Alle	Laag	4-5 st	Bloemrijk, vrucht	Geschikt voor 'losse' haag
Chamaecyparis soorten (Schijncypres)	Zon-halfschaduw/ Humusrijk	Halfhoog-hoog	1-2 st	Groenblijvend	Snelle groeier
Crataegus soorten (Meidoorn)	Elke/ Alle	Halfhoog-hoog	4 st	Bloemen wit, zeer talrijk	Dichte ondoordringbare haag
Elaeagnus soorten (Olijwilg)	Elke/ Alle	Halfhoog	3-4 st	Sommige soorten hebben grijsblad of zijn bontbladig	
Fagus sylvatica (Beuk)	Zon-halfschaduw/ Geen zure grond	Halfhoog-hoog	3-4 st	's Winters lang blad aan de haag	Geschikt voor donkere plekken, zeer dicht vertakt
Ilex soorten (Hulst)	Zon-halfschaduw/ Humusrijk	Halfhoog-hoog	3-4 st	Groenblijvend, rode bes	Stekelig blad
Ligustrum soorten (Haagliguster)	Elke/ Alle	Halfhoog-hoog	5-6 st	Scheuten kunnen bloeien	Houdt in minder strenge winter z'n blad, snelle groeier
Potentilla fruticosa (Ganzerik)	Zon/ Alle	Laag	4-5 st	Bloemrijk	Geschikt voor 'losse' haag
Pyracantha soorten (Vuurdoorn)	Halfschaduw/ Humusrijk	Halfhoog	4-5 st	Bloeiend en bessen	Door doorns geschikt om doorlopen tegen te gaan
Rosa soorten (Roos)	Zon/ Alle	Halfhoog	4-5 st	Bottels, bloemrijk	Doorns, geschikt voor 'losse' haag
Spiraea japonica (Spierstruik)	Zon-halfschaduw/ Alle	Laag-half-hoog	4-5 st	Bloemrijk	Geschikt voor 'losse' haag
Taxus baccata (Venijnboom/Taxus)	Halfschaduw/ Humusrijk	Halfhoog-hoog	4-5 st	Groenblijvend	Donkergroen
Thuja soorten (Levensboom)	Zon/ Alle	Halfhoog-hoog	3-4 st	Groenblijvend	Vormt mooie dichte haag

*hoogte, laag (tot 0,80 m.), halfhoog (tot 1,80 m.), hoog (hoger dan 1,80 m.)

Klimplanten

Latijnse en Nederlandse naam	Bloei tijd/Bloekleur	Standplaats	Soort klimmer*	Sierwaarde / Bijzonderheden
Actinidia soorten (Kiwi)	April-Mei/ Wit	Alle	Niet zelfhechtend	Mooi zachtbehaard blad
Aristolochia (Duitse pijp)	Juni-Okt./ Geelgroen	Alle	Slingerplant	Grote hartvormige donker- goene bladeren
Campsis radicans (Trompetklimmer)	Juli-Sept./ Oranje-rood	Zonnig	Wortelklimmer	Trompetachtige bloemen
Clematis montana (Clematis)	Mei/ Roze-wit	Zonnig-halfschaduw	Plant met ranken	Zeer overdadige bloei
Clematis soorten (Clematis)	Mei-Okt./ Alle kleuren	Zonnig-halfschaduw	Plant met ranken	Groot- en kleinbloemige soorten
Hedera helix soorten (Klimop)	Sept.-Okt./ Geelgroen	Alle	Wortelklimmer	Ook geschikt voor donkere plekken
Hydrangea soorten (Klimhortensia)	Juni-Juli/ Wit	Alle	Wortelklimmer	Witte bloemschermen
Jasminum nudiflorum (Winterjasmijn)	Dec.-April/ Geel	Zonnig	Niet zelfhechtend	In de winter bloeiend
Lonicera soorten (Kamperfoelie)	Juni-Juli/ Geel-Oranje	Zonnig-halfschaduw	Slingerplant	In de avond heerlijk geurend
Parthenocissus soorten (Wilde wingerd)	Juni-Juli/ Geelgroen	Alle	Rankenplant met hechtschijfjes	In de herfst schitterende bladkleur
Passiflora soorten (Passiebloem)	Juli-Aug./ Wit tot paars	Zonnig	Plant met ranken	Kan in strenge winters afsterven
Follopia aubertii (Bruidssluier)	Juni-Sept./ Wit	Alle	Slingerplant	Wilde groeier tot 12 m hoogte
Pyracantha (Vuurdoorn)	April-Mei/ Wit	Halfschaduw	Niet zelfhechtend	Mooie bessen, geel, rood, oranje
Rosa soorten (Klimroos)	Mei-Okt./ Velen	Zonnig-halfschaduw	Niet zelfhechtend	Doorlopende bloei indien op tijd gesnoeid
Wisteria soorten (Blauwe regen)	April-Mei/ Paars-Wit	Zonnig-halfschaduw	Slingerplant	Mooie bloemtrossen

*sommige klimplanten hebben steun nodig of moeten worden geleid / aangebonden tegen een hekwerk o.i.d. andere soorten winden of hechten zichzelf vast